

Curatorial > SONDES

Amb aquesta secció, RWM continua una línia de programació destinada a explorar el complex mapa de l'art sonor des de punts de vista diferents organitzats en cicles de comissariat.

SONDES arrenca de les contraposicions conceptuals de Marshall McLuhan per a analitzar i exposar com la recerca d'un nou llenguatge sònic es va accelerar després del col·lapse de la tonalitat del segle XX. La sèrie observa les diferents sondes i experiments que es van llançar al llarg del segle passat a la recerca de nous recursos musicals i d'una nova estètica per a adequar la música a un món transformat i desorientat per la tecnologia.

A càrrec de Chris Cutler.

Continguts del PDF:

[01. Llista de temes](#)

[02. Notes](#)

[03. Crèdits](#)

[04. Agraïments](#)

[05. Llicència](#)

[06. Llicència](#)

A principis dels setanta, Chris Cutler va co-fundar The Ottawa Music Company –una orquestra de 22 compositors de rock– abans d'incorporar-se a les files del grup experimental britànic Henry Cow. Posteriorment va co-fundar diversos grups amb membres de diferents nacionalitats, com ara Art Bears, News from Babel, Cassiber, The (ec) Nudes, p53 i The Science Group, a més de ser membre permanent de les bandes americanes Pere Ubu, Hail i The Wooden Birds. D'altra banda, Cutler ha participat en nombrosos projectes teatrals, cinematogràfics i radiofònics, i segueix col·laborant amb Fred Frith, Zeena Parkins, Jon Rose, Tim Hodgkinson, David Thomas, Peter Blegvad, Daan Vandewalle, Ikue Mori, Lotte Anker, Stevan Tickmayer, Annie Gosfield i els compositors espectralistes Iancu Dumitrescu i Ana Maria Avram. També és membre permanent dels grups The Bad Boys (Cage, Stockhausen, Fluxus...), The Artaud Beats i The Artbears Songbook.

Entre els seus projectes recents destaquen encàrrecs per a la ràdio, diverses bandes sonores, peces per al Hyperion Ensemble, Signe de Trois per a sistema multi-canal, un projecte d'un any de durada de paisatges sonors diaris per a l'emissora londinense Resonance FM i p53 per a orquestra i solistes. És el fundador i director del segell independent ReR Megacorp i del servei de distribució artístic Gallery and Academic, editor de les antologies *Unfiled*, i autor de *File Under Popular*, a més de molts altres articles publicats en setze llengües. Durant un temps va formar part del professorat de la Museum School a Boston i imparteix classes arreu del món sobre temes relacionats amb la música i la teoria.

www.ccutler.com/ccutler

SONDES #23.2

Auxiliars

Auxiliars recopila materials relacionats amb cada episodi de SONDES per oferir una visió més àmplia i immediata del tema tractat. Són una mostra, més que un vehicle d'escolta profunda; una pista del que es podria trobar investigant més a fons, i per això la majoria són fragments editats de peces més llargues. La idea és també mirar de donar el mateix protagonisme al perifèric i al central, per evitar privilegiar el que se sol considerar seriós per damunt dels anomenats gèneres populars. Aquest auxiliar aprofundeix en les múltiples cares del piano de juguina i ens presenta el malèfic dactylion.

01. Llista de temes

00:00 Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978

00:04 Margaret Leng Tan, "Ladies First Interview" (fragment), data desconeguda

La pianista Margaret Leng Tan va néixer a Singapur, on va guanyar una beca per estudiar a la prestigiosa Julliard School de Nova York. En 1981 va conèixer John Cage, amb qui va treballar fins a la seva mort l'any 1992. Aquell mateix any, va decidir tocar in memoriam la "Suite for Toy Piano" en una retrospectiva de Cage, i d'aquesta manera va entrar en una nova fase de la seva carrera. Leng Tan es convertia així en especialista en pianos de juguina, encarregant noves peces i enregistrant CDs sencers dedicats a l'instrument.

01:10 Toby Twining, "An American in Buenos Aires (A Blues Tango)", 2001

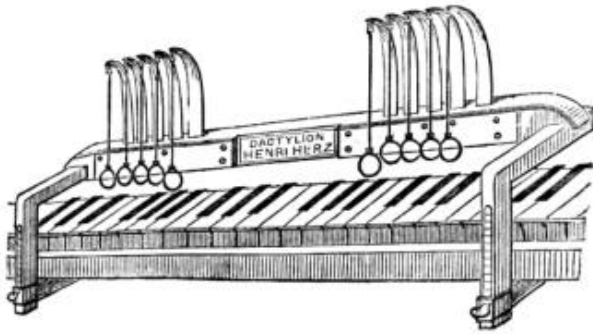
Nascut a Texas, amb arrels en el country-swing i el gospel, el cantant i compositor Toby Twining es va obrir camí a través de bandes de rock i jazz per acabar sent més conegut com a compositor i intèrpret de música vocal experimental, amb un especial interès en l'harmonia microtonal. Però també continua component per a instruments convencionals. Aquesta peça curta barreja pianos de concert i de juguina, tots dos interpretats aquí (simultàniament) per Margaret Leng Tan.

02:17 E, "Symphony for Toy Piano in G Minor", 1992

E és el pseudònim del cantant, compositor, guitarrista, teclista i bateria ocasional de la banda Eels, Mark Oliver Everett. Sota aquest nom d'una sola lletra, Everett escriu cançons sobre "mort, solitud, divorci, innocència infantil, depressió i amor no correspost". Aquesta va aparèixer en el seu primer llançament en solitari A Man Called E.

02:36 Nathan Davis, "Mechanics of Escapement" (fragment), 2013

Compositor, percussionista i professor nord-americà, les obres de Davis es centren en el timbre, i sovint inclouen electrònica. Aquesta peça, encarregada per la intèrpret de pianos de juguina Phyllis Chen, barreja aquest instrument amb campanes de rellotge modificades (semblants a les cordes d'un piano de juguina: varetes de metall llargues i ressonants). Les campanes estan muntades sobre barres altes al voltant de l'auditori, i el pianista les toca amb cordes llargues lligades als seus dits. Davis es va inspirar, diu, en la màquina que Robert Schumann va construir per enfortir les seves mans. Utilitzant filferro i, probablement, pesos o molles, la màquina estirava de l'índex i el dit cor cap amunt i cap enrere (vegeu el diagrama del Dactylion de 1836). Malgrat tot, o a causa d'això, les mans de Schumann es van deteriorar encara més i, segons explica la història, aquest dispositiu temerari finalment va destruir les seves possibilitats de convertir-se en concertista de piano. Tenint en compte aquesta història, és més probable que fos la sífilis, i el seu tractament mercurial, el que va causar la seva feblesa, que simplement va progressar en la seva contínua deterioració. I perquè sé que us fascinarà, també va experimentar amb altres mètodes per a enfortir els seus dits, el més gris dels quals va ser ficar-los a la "cavitat toràctica o abdominal d'un animal recentment sacrificat i mantenir-los allí dins mentre durava la calidesa natural". La pianista i compositora taiwanesa /

[El Dactylion]

nord-americana, Phyllis Chen, es va abocar sobre el piano de juguina el 1998 i mai més no va mirar enrere. Al costat de Margaret Leng Tan va revitalitzar l'instrument, encarregant i component noves obres i, l'any 2007, establint l'UnCaged Toy Piano Composition Competition, que fins avui, ha agregat més de 200 obres al repertori. El 2011, va llançar l'UnCaged Toy Piano Festival, que durant tres dies cada dos anys presenta tant obres noves com intèrprets de piano de juguina.

04:07 Bernd Wiesemann, "Suite Bauhaus" (fragment), 1994

Uns anys abans de la conversió de Margaret Leng Tan al piano de juguina, el pianista i compositor alemany Bernd Wiesemann va ser el primer intèrpret especialitzat a encarregar, i escriure per a aquest instrument. També va llançar el primer CD dedicat exclusivament al repertori de piano de juguina, l'any 1993.

05:09 Snow Town, "Playing Dulcitone" (fragment), 2012

Així sonava el dulcitone, un instrument de teclat dissenyat per Thomas Machell a Glasgow durant la dècada de 1860. Interpretat aquí per Masashi Yamanaka. Tant Vincent D'Indy com Percy Grainger van escriure partitures per a aquest instrument, encara que mai el van entendre del tot, en part perquè era extremadament silenciós. El piano Fender Rhodes, més recent, és una versió amplificada del dulcitone, i va esdevenir un èxit als anys setanta, un quart de segle després de la seva invenció.

07:54 Christopher Hobbs, "Working Notes" (fragment), 1969

Compositor i pioner de la música de sistemes britànica, Hobbs va ser el primer alumne de Cornelius Cardew el 1967 a la Royal Academy of Music, i va treballar amb Cardew a partir de llavors tant al grup AMM com al col·lectiu flexible Scratch Orchestra. L'any 1968, va establir un servei de distribució de partitures experimentals, l'Experimental Music Catalogue, i entre 1969 i 1973 va ser membre actiu de la Promenade Theatre Orchestra, un quartet compost per quatre pianos de juguina i quatre òrgans de canya, amb percussió o vents ocasionals. "Working Notes" és una composició primerenca per la PTO que Hobbs va descriure com "una peça força agradable". Hi estic d'acord.

09:34 Ross Bolleter, "Hymn to Ruin" (fragment), 2010

El compositor australià, intèrpret i mestre Zen Ross Bolleter, també president de la World Association of Ruined Piano Studies (WARPS), va estudiar teoria musical a la Universitat de Western Australia a principis dels anys seixanta, passant posteriorment a compondre i improvisar en tot tipus de contextos (sovint amb un acordió o un piano preparat) fins a ben entrada la dècada dels vuitanta, quan va descobrir els pianos arruïnats, i va decidir dedicar-se a la seva música. Per "arruïnats" es referia als pianos que havien estat abandonats per complet, en tota mena de climes, sovint durant dècades, que més que espatllats, estaven irremediament transformats per la profunditat del seu abandó. Mentre les preparacions de Cage es van limitar a l'addició cosmètica i planificada de rosques, cargols, feltre, plàstic i goma, la proposta de Bolleter unia els efectes caòtics i aleatoris de l'edat i les forces elementals. "Hymn to Ruin" va ser encarregada per Margaret Leng Tan, la part de la qual s'interpreta aquí en un Schoenhut de juguina arruïnada que va rescatat d'un abocador a Manhattan. Bolleter va afegir després la seva contribució, a Austràlia, utilitzant un piano destrossat rescatat d'un refugi a l'estació de Nallan.

10:47 Michael Hearst, "Jesus Christ Lizard" (fragment), 2013-14

Compositor, escriptor, productor i multiinstrumentista nord-americà, Hearst compon àlbums de cançons en solitari, grava projectes en grup i escriu tant bandes sonores de cinema com llibres per a nens. La seva obra acostuma a ser temàtica i programàtica: "The Planets", "Songs for Unusual Creatures", etc. També té predilecció pels instruments inusuals. En l'estrena de la seva composició "Secret Word" (2012) per al Kronos Quartet, per exemple, Hearst va tocar claviola, theremin i daxophone amb el quartet, a més de dirigir una orquestra d'instruments de juguina. "Jesus Christ Lizard" és una de les seves "Unusual Creatures", interpretada per Margaret Leng Tan.

11:33 Hugh Shrapnel, "4 Toy Pianos" (fragment), 1971

Igual que Christopher Hobbs, op cit, l'oboïsta i compositor britànic Hugh Shrapnel va ser alumne de Cornelius Cardew, membre de la Scratch Orchestra i cofundador de la Promenade Theatre Orchestra, per a la qual va compondre aquesta peça. Juntament amb alguns dels seus contemporanis, com Cornelius

[El dulcitone]

Cardew i Keith Rowe, es va unir a la facció Enver Hoxha del pensament marxista-leninista als anys setanta, expressada musicalment en el grup de folk rock People's Liberation Music. Aquí, no obstant això, apareix amb un aire menys didàctic.

12:50 Angelica Sanchez, "Crawl Space" (fragment), 2011

Pianista de jazz, compositora i professora de música nord-americana, que de vegades toca el piano de juguina.

14:30 Pascal Comelade, "Ball de l'Àliga", 1997

El compositor i intèrpret francès Pascal Comelade ha utilitzat extensivament pianos i d'altres instruments de juguina en orquestracions mixtes des de finals dels anys setanta (en uns 50 enregistraments) i amb la seva banda, la Bel Canto Orquestra. Tornarem a trobar-nos amb ell més endavant...

15:50 Hans Zimmer, "Davy Jones Theme" (fragment), 2006

El compositor de pel·lícules alemany Hans Zimmer utilitza caixes de música en diverses escenes de la seqüela de la franquícia de Pirates of the Caribbean, Dead Man's Chest, especialment a "Davy Jones Theme".

17:18 Mike Ewanus, "Projections" (fragments), 1994, revisada el 1998

Mike Ewanus és un artista canadenc visual, d'àudio i de ràdio que va organitzar un programa de ràdio setmanal (Dead City Ràdio) entre 1992 i 1996 i, l'any 1995, va comissariar el festival Radio Unbound a Edmonton. A la seva vida paral·lela es dedica al disseny gràfic per a impremta i digital. "Projections" forma part del seu (únic) CD, Ballet Mechanique, una col·lecció de peces realitzades amb mecanismes de caixa de música rescatades de caixes de joies, joguines de corda i d'altres rampoines, adquirides en un període de dos anys en botigues de segona mà canadenques.

18:27 Andrián Pertout, "Exposiciones" (fragments), 2005

Pertout és un compositor xilè, actualment resident a Austràlia. "Exposiciones", diu, "intenta explorar el món sonor temperat en el context d'un Schoothut microtonal model 6625, 25 tecles de piano de juguina i un complex esquema polirrítmic". Aquesta versió és un arranjament per a cinta (CD) i piano de juguina, estrenat per Phyllis Chen. La partitura està dedicada a Frank Zappa.

19:53 Karlheinz Essl, "Miles to Go" per a quatre pianos de juguina amplificats (fragment), 2012

Karlheinz Essl és un compositor austríac, intèrpret, artista sonor, improvisador i professor de composició de música electroacústica i experimental a la Universitat de Música i Arts Escèniques de Viena. "Miles to Go" és un encàrrec de la Philharmonie Luxembourg pel Toy Piano World Summit. Essl escriu: "Vaig començar a desmuntar un piano de taula de 25 tecles. Vaig obrir la caixa i vaig eliminar el conjunt de pues que produeixen els sons característics que semblen campanetes. Després vaig canviar la seva posició per tal que els martells no toquessin les varetes. En canvi, la barra de metall en la qual estan muntats és copejada per crear un soroll metàl·lic sense cap tonalitat. Per fer que aquests sons tan subtils fossin més audibles, vaig connectar-hi un micròfon de contacte i vaig amplificar el senyal amb un petit altaveu. Així neixia un nou instrument: una orquestra de percussió similar a un gamelan a l'abast de la meua mà! Però a més d'aquests tons metàl·lics, aquest instrument modificat conté encara més sons: un atac de fusta seca a la tecla més greu (on el martell copeja directament la placa) i algunes notes que encara produeixen els tons de piano de juguina habituals. A més, l'amplificació es va tornar més i més important; no només per fer que l'instrument soni més fort, sinó també per aconseguir una expressió agressiva que recordi més a una banda de thrash metal que la d'un instrument per a nens".

The woods are lovely, dark and deep.
But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep,
And miles to go before I sleep.
Robert Frost

21:43 Karlheinz Essl, "Whatever Shall Be" (fragments), 2010

Essl va començar a escriure per a piano de juguina el 2005, després que la pianista Isabel Ettenauer (amb qui va realitzar un petit catàleg d'obres de piano de juguina) li'n va deixar un. "Whatever Shall Be", per a piano de juguina,

[Phyllis Chen]

driedel, caixa de música i electrònica en viu (un dreidel és una baldufa de quatre costats amb una lletra hebrea impresa en cada costat, utilitzada en jocs infantils al Hanukkah), va ser encarregada per Phyllis Chen i, igual que "Miles to Go", utilitza l'interior del piano de juguina, amplificat i processat a través d'un ordinador. El driedel es fa girar a la caixa de ressonància, es fan servir didals a les varetes i, al final, es fa una caixa de música, també reproduïda a través de la caixa de ressonància, reproduïx l'èxit italià "Que Sera Sera", d'aquí el títol. De fet, totes les cèl·lules rítmiques, materials motivics i estructures harmòniques en aquesta peça deriven d'aquesta simple melodia. Ja se sap, compositors... Interpretada en aquesta ocasió per Isabel Ettenauer.

22:35 Phyllis Chen, "Chimers" (fragment), 2011

"Chimers" va ser encarregada pel Mostly Mozart Festival de 2011. El títol es refereix a les campanes màgiques de l'òpera de Mozart, La Flauta Màgica. Compta amb diapasons, un piano de juguina, varetes de piano de juguina, un glockenspiel de juguina, un clarinet i un violí.

24:58 The Residents, "Diskomo" (fragments), 1980

The Residents va ser un grup de quatre artistes nord-americans que van aconseguir visibilitat i èxit a mitjan anys setanta. Es van fer famosos en negar-se a revelar les seves identitats (sempre apareixien disfressats, generalment amb globus oculars gegants en lloc de caps). El seu enfocament musical era únic i reflexiu: deconstruir, reinterpretar i distorsionar els artefactes culturals i les actituds que trobaven al seu voltant. Més de seixanta àlbums, nombrosos vídeos, DVDs, curtmetratges i set gires mundials. Amb el temps, aquests artefactes i actituds van perdre força, però durant anys The Residents van ser un grup tortuós i irònic. El seu llançament de 1979, Eskimo, era (1) una fascinant i estranya col·lecció de sons desconeguts ambientada en un fals paisatge alienígena: meitat música i meitat pel·lícula i (2) un complex comentari / sàtira sobre les interaccions occidentals amb la comprensió i assimilació de cultures exòtiques. La seva raresa prové en part de l'ús de l'electrònica, del tractament i la multiplicitat de veus (tant el treball foley com la composició musical) i també de l'ús extensiu d'instruments inventats... i juguines. "Diskomo", llançat l'any següent com un 12" de 45 RPM, va rematar l'acudit amb un reguitzell de melodies d'Eskimo a ritme de disco. La cara B, "Goosebump", es va enregistrar totalment amb juguines.

25:48 Enric Morera, "La Santa Espina" (arr. Pascal Comelade), 1906/1998

Enric Morera va ser un compositor i músic espanyol nascut el 1865 que va escriure òperes, obres simfòniques, obres corals, música escènica i una missa de rèquiem; és recordat principalment per les seves sardanes corals, com "La Santa Espina", adaptada aquí per a juguines pel nostre vell amic Pascal Comelade.

26:55 Maxwell Anderson / Kurt Weill, "September Song" (arranjament: Pascal Comelade, amb Robert Wyatt), 2000

Aquest gran estàndard popular, compost pel compositor alemany a l'exili Kurt Weill per a Walter Huston al musical de Broadway de 1938 Knickerbocker Holiday, ha estat enregistrarat per gairebé tothom, des de Bing Crosby fins a James Brown, Lou Reed i The Young Gods. Però sempre hi ha lloc per a una versió més.

Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978

02. Notes

Sobre la durada i els talls

L'objectiu d'aquests programes és proporcionar una visió pràctica de les sondes analitzades. Normalment, això implica extreure fragments breus de peces musicals més llargues. I això, per descomptat, compromet la integritat i altera el context inherent als treballs originals. En algunes ocasions també he unit diferents seccions d'una mateixa peça per il·lustrar millor el tema. Per tant, els exemples que sonen als programes no es poden confondre amb les pròpies obres. Sempre que veieu la paraula "fragment" després d'un títol en la transcripció del programa, es tracta d'un exemple, no de la composició tal com va

[Margaret Leng Tan]

ser concebuda i dissenyada. Si alguna cosa us crida l'atenció, sisplau, aneu a l'original.

Notificació

Si voleu rebre un avís quan publiquem una nova sonda, envia un correu a remegacorp@dial.pipex.com amb "Probe Me" a l'assumpte.

03. Enllaços

www.margaretlengtan.com
www.tobytwining.com
www.phyllischen.net
www.bernd-wiesemann.de
www.angelicasanchez.com
www.residents.com
www.pertout.com

04. Crèdits

Gravat a Studio Midi-Pyrénées. Enginyer de so: Bob Drake.

05. Agraïments

Agraïments a David Petts, Bob Drake, Pascal Comelade, Phyllis Chen, Victoria Fenner, Brady Marks, Hardy Fox i Brian Beaudry.

06. Llicència

2018. Tots els drets reservats. © dels temes dels artistes i/o dels segells discogràfics.

Ràdio Web MACBA és un projecte de recerca i divulgació sense ànim de lucre. S'han fet totes les gestions per identificar els propietaris dels drets d'autor. Qualsevol error o omisió accidental, que haurà de ser notificat per escrit a RWM, serà corregit en la mesura possible.